

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. II. пов.
Кonto почт. шав. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рухомістю не зупиняється.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4/20 зл.
за границю:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7/50 зл., Німеччині 7/50
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 к. к. Ру-
мунії 1/50 лей, Болгарії 7/50
зл., Австрії 7/50 зл. Зміст
власно 1 дол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
17 сот.

Конний рільник повинен негайно забезпечити від огню не
лише будинки, але також своє збіжжя і пашу
в **ТОВАРИСТВІ ВЗАМІННИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ**

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Агенція Товариства у всіх місцевостях Галичини. — Премія умірнована.
Виплата швид безпровадочна.

Дивиденди, збіжжя і паша не піддаються примусові забезпечення в Польській
Дирекції Взаємних Обезпечень. І кожного кожного Українець повинен їх забезпе-
чити на цілу вагівість в „Дністрі“. 14—15

Товариство приймає забезпечення в доларах або золотих.

Положення на Закарпатті.

Три періоди. — Вплив галицьких націй. — Життєвий і його безпрогра-
мовість. — Divide et impera! — Чехізація і її наслідки. — Дивогляди в
шкільництві. — Недостача національної свідомості. — Вигляди при
виборах.

Принагідний (подорожній) корес-
пондент американської „Свободи“
мав розмову з одним з визначні-
ших діячів на Закарпатті на тему
тамешніх відносин і „нового курсу“
чеської влади у відношенні до
Закарпатської України.

Шан. інформатор є того погля-
ду, що розвиток політичних від-
носин на Закарпатті йде природ-
ним шляхом. Дотеперішнє життя-
буття Закарпаття під чеською вла-
дою розпадається на три періоди:

Перший, на літа 1919—1922. Че-
хам припало Закарпаття цілком не-
сподівано. Це сталося завдяки то-
му, що українська держава не
вдарила, а не було приділено
кому Закарпаття. Визначні чеські
політики ще в 1920 р. заважали
прилюдно, що Закарпаття вони
держать тимчасово як застав, який
лидають будучій Україні чи Росії.
Тому становище відповідала тех
їх політика на Закарпатті, яку во-
ни вели в перші періоді. Не зна-
ли вони ні краю, ні відносин, а
зачекали одну тільки мету, цей край
акнайшорше відмажарити, під-
тримували кожного, хто заявляв
себе Славянином. А тому, що мі-
сцеві Русини дуже поволі і нері-
шучо переходили на славянську
орієнтацію, шукали Чехи опори в
славянській емігранції: Українцях і
Росіянах. І в тім то часі могли бу-
ти українські емігранти масово
йти на службу в ЧСР. і одержати
чехо-словацьке громадянство. Ода-
вче вони про це не старалися, бо
вірили, що в короткім часі підауть
нову побідну походом на Львів.
Лише одиниці поступили на служ-
бу, і ті мають сьогодні забезпе-
чене існування.

Чехи не піддержували жадного
напряму: ні народницько-україн-
ського, ні мадярсько-москвофіль-
ського. Оба ці напрямки щойно
кристалізувалися. Іх викликували
емігранти: кашани і Українці. На
початку переважали впливом га-
лицькі кашани, які заїздили сюди
ще тоді, коли Українці воювали
з Польками. Іх опорою був
перший губернатор Брейха, але
засте змаліли з хвилею, як приїзав
з Америки губернатор Житкович.
Не значить це, що Житкович
спирався на Українців. Проти нього
виступали кашани тільки тому,
що він прийшов на місце улюбле-
ного ними Брейхи. Сам Житкович
був національно мало свідомий.
Він між Українцями й Росіяна-

ми він не розумів як слід. До себе
не допускав ні одних, ні других,
обстоюючи автохтонську, сепара-
тистичну орієнтацію. „Подкарпат-
ські Русини“ — це на його думку
ні Українці, ні Москалі, тільки о-
крема нація. Такий погляд подо-
бався Чехам і вони почали висува-
ти його в практичний політик. Од-
ночасно цей чоловік не мав най-
меншого поняття про адміністрацію.
Він уявляв собі, що він король За-
карпаття, ніякої конкретної програ-
ми свої діяльності не мав і попа-
дав раз-у-раз в конфлікт з владою,
але не в причини програмових, але
дрібних, дуже часто особистих. Він
мав повну об'єктивну можливість
вибудувати автономію За-
карпаття, але він до такого
завдання не доріс і уступив без-
теати для Закарпатської України.
З його уступленням кінчиться пер-
ший період в розвитку політичних
відносин на Закарпатті.

Другий період під національно-
політичним можна назвати украї-
нофільським. Кашани назива-
ють його мажаринсько-еренфельд-
ським, а то від представника тодіш-
нього політичного напрямку, Чеха,
віцегубернатора Еренфельда. Оче-
видню Еренфельд тут ні при чім,
а українофільським є той період
остільки, що Еренфельд спирався
на соц-дем. партії і партії хлібо-
робівської (о. Волошин, Брацка(ко),
які держаться платформи, що насе-
лення Закарпаття — це Українці.
В тім періоді розвивалася „Про-
світа“ і „Руський театр“ в Ужго-
роді, „Подкарпатський банк“, тов-о
„Надія“ і ин. Шкільництво почало
теж гарно розвиватися, Українці
почали складати учебники, а влада
давала фонди на їх видання, поча-
ли появлятися популярні книжочки
із усіх областей знання і т. и.

Кашани почали кричати і кинули-
ся на села з опозиційними кличами
проти Чехів. Опозиційна тактика
була тоді дуже влячна, бо в краю
була економічна нужда, який ніяке
правительство не було би в силі
запобігти за одним махом. А каша-
ни кричали, що нужди винні Украї-
нці а Волошином і Еренфельдом
на чолі. Чеські партії почали вико-
ристовувати Закарпаття для своїх
партизанських цілей. Аграрна партія
взяла в оліку т. зв. земледельче-
ську партію а Камінським на чолі, а
партія чеських соціалістів (Кальфа)
взяла під огію кашанську трудову
партію в галицьким кашаном Гагат-

ком на чолі. Спільними силами по-
вадили Еренфельда і посадили пра-
вильського тумана А. Бескида на
губернаторським престолі. З ним
починається третій період, який
триває дотепер.

З першого погляду могло б зда-
ватися, що в третьому періоді
командують кашани. Однак так
не є. Чехи побачили, що при поді-
лі Русинів на два воюючі табори
їх позиція стає дуже вигідною. Во-
ни хопилися старої австрійської ме-
тоди: divide et impera! — розвед-
ний і приказуй! Метода та виявля-
лася успішною. Оба руські табори,
заняті боротьбою між собою, за-
лишили економічно-національну ро-
боту, а навіть перестали говорити
про автономію, що до цього часу
була першим найважливішим полі-
тичним поступком всіх партій. То-
му не диво, що при останніх вибо-
рах до парламенту віднесли кому-
ністи повну перемогу. Чехи знову
прийшли вкінці до цього переко-
нання, що їм не треба спиратися на
ніяку руську партію, а треба обса-
дити Закарпаття своїми людьми з
Чехії і все чехізувати. І отже
є власне та чехізація, що то зане-
покоїла всіх Українців на всіх зем-
лях України.

Чехізація однаково відбивається
на емігрантах українських і каша-
нських. В Ужгороді виходить півра-
ва чеська газета „Podkarpacke Hla-
sy“, яка про ніщо инше не пише,
як тільки щукє проти емігрантів
взагалі, а проти Галичан-Українців
зокрема. На що роботу дістає між
иншим ще спеціальні фонди від
польського консульства в Кошицях.

Очевидно, ми маємо слушну під-
ставу гніватися на Чехів за їх те-
перішню політику, але ще більше
мусимо гніватися на нас самих, та
на нашу інтелігенцію на Закарпатті.
Нпр. Чехи не винувати, що в мук-
ацькій гімназії учать по російсь-
ськи, бо всі дотеперішні учитель-
ські конгреси того жадали; дома-
гаються того також всі кашанські
партії на Закарпатті, а навіть Жи-
ди і Мадяре того домагаються, о-
чевидно з тою метою, щоби сани-
ти культурний розвиток Закар-
патських Українців а імя мадяр-
ської культури. Всеж таки в мук-
ацькій гімназії по російськи не у-
чать, бо навіть професори-Росіяне
учать російсько-українським жарго-
ном, так що дітвора не може на-
чититися ні російської, ні української
мови. Натомість в інших гімназіях
переважає українська мова, а мо-
лоді виховується на читанках відо-
мого українського письменника
проф. д-ра Бирчака. Всеж таки хаос
щодо мови є, а корисний він для
Чехів, бо не тільки чеські діти, але
і жидівські та мадярські, а навіть
багато руських волюють ходити до
чеської школи, як хаотичної ру-
ської. Чехи тому дуже раді. Без
сумніву, що це прикра для нас
справа і болюча, але її легко за-
радити, бо треба тут тільки трохи
національної свідомості, а перед-
тою Чехи швидко певно уступають.

Чехізація не піде в глиб. Напа-
да, можна бути певним, що такою
політикою Чехи якраз українізують
Закарпаття. Вони мусять викликати
реакцію з боку Русинів. Початки
тиєї реакції бачимо вже на конгрес-
сах Підкарпа. Русинів в Америці, де
ухвалюються гострі протести проти

На святкування 100 літньої річниці
смерті

ДМ. БОРТИАНСЬКОГО

видавлю його 16 доокорник і однокорник
музичних творів. — Земовлення, свята на
адресу: „Львівський Бюро“, Львів, вул.
Шанькевича ч. 3.

Набувати можна у всіх Українських
523 Книгарнях. 1—3

чеської влади. Та нам слід крити-
чно ставитися до ярмарків цих
протестів, бо деякі з них протесту-
ють проти Чехів не з мотивів на-
ціонально-політичних, але матеріаль-
но-економічних. Нпр. підкарпатське
духовенство мститься на Чехах за
те, що ті знесли на Закарпатті їх
привілей, т. зв. коблину і роковину.
Знову інші остали надалі в своїй
душі запеклими мадярянами і асю-
ди протестують проти чеської влади
— за мадярські гроші. Розуміть-
ся, що знайдете в Америці і чесних
руських патріотів, до яких нале-
жить і новий єпископ Василь Такач,
але їх не багато. Крашу інтеліген-
цію дістане Закарпаття аж з того
молодого покоління, що вихова-
ється в руських школах.

На економічному полі Чехи з
успіхом ампірають Жидів і Мадя-
рів. Поки-що інтереси нашого на-
селення тим не є загроженої. Зате
місцеве населення обурене напли-
вом Чехів до публичних урядів.
Ще в 1919, 1920 і 1921 р. почу-
валися Чехи на Закарпатті чужо-
і вчилися руської мови, улажували
курси і все заваляли, що вони при-
йшли на Закарпаття тільки перехо-
дово, поки не налагодиться держа-
вний апарат, а пізніше повернуть-
до Чехії, а готовий апарат відда-
дуть Русинам. Але коли Чехи пі-
знали руську мізерію, недостаток
національної свідомості Русинів, їх
беззачіє, а особливо те, що крім
мадярської мови, ніякої славянської
не знають, що своєї мови не зна-
ють, ніде її не вживають, а що
самі налочлюються говорити по
чеськи — сказали собі: Пощо
нам заводити насильно руську мо-
ву, коли самі Русини того не ба-
жають. Давайте, будемо заводити
чеську мову. Це пішло гладко як
по маслі, а зрозуміти це можна,
коли мати на увазі, що на цілім
Закарпатті є всього три-чотири ін-
телігентні домів, що говорять в
домі між собою тільки по руськи,
але то родина мішані, де муж або
жінка є Галичанами. Всі інші, на-
віть провідники, говорять між со-
бою по мадярськи. Чи можуть Чехи
це толерувати і спиратися на таких
Славянах? На Закарпатті ніхто
крім Галичан не адресує листи по
руськи, лише по мадярськи або
чеськи. Ні одна руська газета (до-
слідно ні одна) не розсилає своїх
примірників під руською або мадяр-
ською. А примус тут нема під тив
оглядом ніякого, тільки закарпат-
ські браття ще прямо не розумі-
ють, яке політичне значіння має
боротьба за языкові права в уря-
дах.

При тій національній свідомості
Русинів стане зрозумілою та смі-
ливі Чехів, з якою вони чехізу-
ють все публичне життя. В інте-
реси українства лежить, щоб вони
зачали ще переслідувати руську
мову бо може тим новітньо вичи-

3 розв'язаними очима.

Львів, 25. вересня 1925.

Стіни чи виступили судових будиноків зайнято прикрашає статуя Геміди, богині справедливості зі зв'язаними очима. Ця статуя символізує безсторонню, безпартійну, предметову ідею справедливості. Мовляв, за порогами суду можеш бути, громадянині спокійний. Там тобі вимірять справедливість, не дивлячись ані на твоє походження, ані на твою національну, соціальну чи партійну приналежність. Носії й виконавці законності оцінять твій вчинок тільки на основі предметових даних і винесуть присуд не лише на підставі сліпої букви закону, не раз перестарілого, пережитого, неприкладного до сучасного життя, але й на підставі свого, вічно незмінного й вічно живого, на людську крику й на ідеал добра чуткого сумління.

До того ж всі конституції світа прийняли в свою основу принцип, утверджений великою французькою революцією про рівність всіх громадян перед правом.

Рівність і справедливість — ось дві підвалини сучасного судівництва. *Justitia — tegnum fundamentum!* — каже головна сентенція римського права.

Рівність і справедливість поширено у виконуваних новітнього законодавства ще й тим чином, що заведено громадянські суди, суди присяжних, щоб дати змогу оцінювати важкі, суперечливі з правопорядком і загальною мораллю вчинки не лише твердим, закам'янілим, не раз віджитим і його страждань відірваним, професійним судцям, але й громадянам, що беруть безпосередню, живу участь в хіді судового життя.

Рівність і справедливість! — А однак скрізь на підвалинах цієї рівності й справедливості повстають все більш прогалини, все глибші щілини. Будинки справедливості починає хитатися, а з ним хитається і віра у виконавців правосуддя, віра в саму справедливість.

Пелесівський „Робітник“ помістив недавно велику статтю: „Політичне обличчя нашого судівництва“. Говориться там, що польське судівництво прибрало вже виразне політичне обличчя, що все більше поглиблюється пропасть між змаганнями й ідеалами демократії та тенденцією судів в інтерпретуванні й приворочуванні законів. Фраза про класовий суд, про безсторонний вимір справедливості стає тільки постулатом. В дійсності ця вимога є ще дуже далека від своєї реалізації. Ми сказали б, що вона

є дальша, як була колинебудь. Знаємо, що австрійський суд безпосередньо перед війною стояв високо, на ще вищому ступні стояло російське судівництво, особливо в кримінальних справах. Цей висоти не досягнуло польське судівництво. Навпаки, як під оглядом свого персонального складу, так і під оглядом свого змісту воно зробило великий крок назад. Партійництво, соціальні й класові симпатії, зв'язки виконавців правосуддя з певною класою чи товариською сферою починають все частіше прокладати собі стежку до виміру справедливості.

В польському громадянстві ніколи не вкорінився погляд про предметову безсторонність судівництва. Доказом цього є хоч би те, що навіть такий „несентиментальний“, тверезий ум, як пок. Леон Білінський зазначає в своїх споминах, що на закид австрійських кол про переслідування галицькими старостами головним чином шляхтичами, бо галицька адміністрація була домоною польської шляхти, українських селян — відповів, що за те українські судді переслідують (!?) польських шляхтичів. Значить, він був того погляду, що суд чи адміністрація є прибіжником, домоною якоїсь класи чи нації, яка у виконанні влади користується своїм впливом і значінням на шкоду інших класів чи інших націй.

Найбільший вибір блаватних товарів на осінній та зимовий 167 сезон поручає фірма 15-100

АНТІН УВЕРА
Львів, вул. Галицька 10.

Філія в Тернополі, вул. Міцкевича,
філія в Стрию, площа Писарського.

Під стягом „демократії“.

Промова сенатора М. Чернявського на пленумі сенату 17. вересня 1925. р. при обговорюванні земельного закону.

(Докінчення.)

Якаж земля має йти на створення контингенту, призначеного на ту парцеляцію?

Має йти земля скарбова, земля приватних земельних власників в означеній кількості, частина церковної землі і землі інших (некатолицьких) церков та віроісповідних громад. В цій числі відібраною буде й земля православної церкви. Якщо цілком певно можна сказати, що з церковної землі візьметься хіба лише незначну частину, а може й ніщо, — бо згідно з конституцією польська держава мусить наділити землею і єпископів і капітули і священників, — то нема жадної певності щодо того, що хоча мала частина церковної землі буде залишена на потреби православної церкви й її духовенства. Матеріями католицької церкви управляє конкордат з Апостольською Столицею, а що до матерії православної церкви, коли річ йтиме про їх вивалення або залишення, то тут виникають лише про погляд зверхньої влади православної церкви; а з таким поглядом можна рахуватися й не рахуватися. Ясно, що зроблено так навмисне, щоб церковну землю на православній північній західній Україні відібрати й подарувати польським осадникам та колоністам.

Крім того на парцеляцію й осад-

ництво йде в цілості земля земельних власників, тих, які мали нещасття отримати цю землю в спадщину, або купити її від осіб, котрим займаний уряд подарував її за певні русифікаційні заслуги. В даному разі цікавлять нас т. зв. „інструкційні“ землі. Цю землю забиратимуть в цілості, якщо в однім господарстві є більше, ніж 45 гект. Дякуючи цю землю трактується інакше ніж інші? Чому її власники, часто навіть селяни, що купив її за свої гроші, має нести кару, хоча він такий самий добрий громадянин, як кожний інший? Бо він не є Поляком...

Наш нарід має досить кривд від Поляків і тому наче вогиа боїться кожної польської реформи, особливо земельної реформи. Голодний землі, ждучи на неї майже від моменту свого народження, наш український селянин каже тепер: „Краще хай не буде ніякої реформи“, лише, щоб уся земля полишилась в руках панів-обшарників, ніж має бути переведена така реформа, яка позбавить його єдиного варстату праці і стягне тисячі чужих людей, бо наш селянин добре чує, що ці чужі люди несуть йому зубожіння і смерть.

Так відноситься до цієї ніби то земельної реформи наш нарід; так відносимося до неї і ми. Той закон

несе нашому народові лише руйну і тому оголошуємо внесення на відкинення цього закону.

Знаємо, що проти нашої волі цей закон буде ухвалений і що ухвалити його більшість ліній з правницею, бо і правниця не відважиться відкинути того закону, дарма, що він подекуди не по класових інтересах правниці. Наші поправки, само собою розуміється, будуть відкинені, а передусім буде відкинене внесення до ст. 52, що домагається наділення землею в першу чергу місцевої малоземельної і безземельної людності. Бо ви, панове, не в силі змінити своїми віками придбані психіки, не в силі заперестати натиску в наш бік і випирання нас з нашої землі, — це слід сказати собі широким. Закон буде ухвалений так, якчм він є, і по введенню його в життя буде переводити те, що є його головною тенденцією. А це ще більше заогніє і так вже страшенно заогніє національні відносини на наших землях. Що робити — хай і так буде. Не наш народ буде винуватий, якщо колись в страшний слобіс пімститься він на своїх кривдниках.

Просту панів сенаторів! В російській Думі, підчас нарад на аграрною справою, один з членів Кола Польського, а імені п. сен. Стецький, з думської трибуни гордо заявив, що польський нарід відмовляється російській Думі і російському урядові права переводити земельну реформу в Польщі, на етнографічно польській території. „Ми Поляки — сказав він — самі колись зробимо у себе земельну реформу“. Він мав усі права на те, щоб в імені Польського Кола й цілого польського народу скласти через московським займанцем таку заяву.

Подібну заяву складаю і я в імені Українського Клубу:

Український нарід є єдиним господарем української землі, яка находиться тепер під польським пануванням. Розпоряджатись цією землею має право лише він один і тільки він переводить в свій час справжню і законну земельну реформу через своє законодавче тіло, простуючи помилки і зловживання всіх непокликаних реформаторів. Ми, представники українського і білоруського народів, оголошуємо протест проти приношення на наших землях того закону, що загартує йому землю, і заявляємо, що будемо апелювати до опінії цілого цивілізованого світу в приводу насильства над нашим народом.

Польща.

Мін. Снішньські конференції з представителем провідних кандидатів Польщі до Рад Союзу Народів, коли опорожниться про Шаней одно з шосте т. зв. рухомих місць в Раді С. Н. З огляду на недалеке приступлення Німеччини до Союзу Н., де вона отримає постійне місце в Раді Союзу Н. Снішньські докладає всіх зусиль, щоб не дати приманки великодержавницького польського пристрасті, і щоб тому Польща дістала бода „рухоме“ (термінове) місце в Раді Союзу.

Кредитовий комітет створено при м-стві фінансів зі спеціалістами заявляють вести допоміжну акцію загрози крізою банкам. На цю акцію уряд асигнував 25 мільонів зол. з державних фондів, не торкаючи каси Банку Польського, який зазначений виключно ратуванням золотого. Щоб банки не вжали грошей, удержані ім на скарбницю, для спекуляційних цілей (гарне довір'я польського уряду до польських банків) то отримують допомогу лише ті банки, які згодяться на контролю урядового комісара, що матиме право вглядати в усі банківські інтереси.

Справа американської позички для Польщі представляється — каже жид, посол Фростіт, який тільки що вернувся з Америки — гірше, ніж сумно. Німецькі банки отримують татер в Зед. Державних мільйонів кредитів на 6 пр. річно. Польський банкам ніхто там не хоче позичити грошей і на 10 пр. Єдиний „Банк Сполуч. Заробкован“ у Познані дістає в Нью-Йорку 200,000 дол. та жидівський Банк Левогитовича в Лодзі. „Трудно бути про роком, але опираючись на тому, що в банках і чує в Нью-Йорку — конжадує пос. Фростіт — міркую, що вигляди отримання нової більшої державної позички

для Польщі на сміх так приступних умо-
м, є нині дуже слабенькі".

Сенція для сприяння нових, про-
світлених жінок, а не дозволу, а не
бачити то так, існує" при разі міністрів,
має ліквідувати на засіданнях з початком
світлого тижня. Прийдуть туди й "фа-
хуші від кресів". Над чим радитимуть —
васишо немітою, та воно все одно.

УНДО в боротьбі з "утраквізацією".

(Комуніст Секретаріату УНДО.)

В справі боротьби з польоніза-
цією перших клас 4-ох українських
гімназій з боку політичного прово-
ду пороблено ось які заходи:

Під кінець серпня Президія УНДО,
додідавшись про зміст обіймих
дівальних кураторів, сразу заложив
за протест проти цього акту і ви-
рішила розпочати боротьбу з "утра-
квізацією". Дня 28. серпня за ініці-
ативою Президії УНДО, відбулася
нарада з представниками відповід-
них національних установ, на якій
рішено, що успішність контракти
вимагає, щоб провід в ній вівали
політичні чинники.

Того самого дня заініційовано про-
тестуючі віча на день 30. серпня у
Львові, Тернополі і Перемишлі та
однопочи до осудження в цих міс-
тах комітетів батьків. Вкінці ріше-
но поробити заходи, щоб заapro-
батою і угодою батьків учеників
орієнтовано на "утраквізацію" пер-
шої класи гімназій у Львові, Пере-
мишлі і Тернополі був переведений
бойкот "утраквізації".

Дня 29. серпня на засіданні Пре-
зидії і Секретаріату згадані поста-
нови затверджено і вирішено спра-
ву технічного переведення їх в
життя.

Дня 30. серпня відбулися віча в
Тернополі (реферував М. Струтин-
ський) і у Львові (реф. І. Ліщин-
ський).

В Перемишлі в цей день відбу-
лася нарада тіснішого гуртка міс-
цевих діячів, на якій член ЦК, Ол.
Черкаський познайомив присутніх
з планом акції в нашого боку. Ві-
че в Перемишлі відбулося 6. верес-
ня (реферував М. Струтинський).

Зі всіх трьох віч вислано відпо-
відні протести до польських вла-
стей і за границю.

Затрачена господарська рівновага в Європі.

Представники всіх великих дер-
жав не вгавають повторити, що од-
ною з найбільших необхідностей
європейської політики є економічна
владбуда. Як би вчорашні вороги
не потребували себе як продавці та
покупці, то справа гарантійного
пакту: кордонів, розброєння та ви-
правлення мирових договорів не ви-
ринала би в такою настирливість.

Бувший англійський прем'єр Ллойд
Джордж, що дав почин до числен-
них конференцій, де радили над
відбудовою Європи, помістив саме
статтю про господарську європей-
ську кризу. У цій статті зареєстро-
ваний сумний стан великих держав
і зазначені їх клопоти. Дві найбіль-
ші промислові держави: Німеччина
та Англія, стверджує він, пережива-
ють важкі часи, з різних причин.
Німецький експорт не доходить ще
до 50 проц. передвоєнного; спо-
чатку 1922 р. творив він, по сло-
вам міністра Ратенау, тільки 25
проц. колишньої величини. Вивіз на
чужину Англії дійшов до 75 проц.
передвоєнного стану, але одночасно
Англія є нині залежна від зовніш-

ньої торгівлі більше ніж колине-
будь була Німеччина.

Почина торгівельного занепаду
Німеччини бачиш-то проста: у во-
єсний металургія кожної німецької
марки не знала вранці, чи вечірній
вітер не акине її в болото. Бачиш-
ти так хутко тратили на вартості,
що толішня ошадність ставала мар-
нотраством. Родилась ненаситна
потреба купувати предмети і тому
поставав штучний добообут: що-
би цю потребу заспокоїти осндову-
вались нові фабрики. Все було сак-
так, як довго вартість марки мо-
жна було означити в сотках та ти-
сячках. Але коли вона дійшла до
цифр мільонів та мільярдів, а го-
сподарині була приневолена обрахо-
вувати обід у біліонах, Німеччина
була приневолена перечеркнути старі
рахунки.

З приходом нбавої, стабілізованої
валюти народ почав знову шалити.
Тим самим менше гроша йшло на
фабрики. А проте вкладали в дер-
жавну скарбницю все ще надто ма-
лі і якщо Америка та Англія не да-
дуть Німеччині нових великих по-
зичок, німецька валюта знову захи-
тається так, що відгомін піде по
інших країнах. Голова "Райхсбан-
ку" вже вибирається в Америку за
кредитами. Цим разом в оптимі-
стичній атмосфері, у зв'язку з на-
діями на благодатні наслідки гаран-
тійного пакту, Німецько-французьке
порозуміння поверне Німеччині дав-
ню довіру до її солідності.

Слід звернути увагу на дуже низь-
ку плату німецького робітника, що
лишилась далеко позаду інших.
Надто довге очікування на поправу
заробітку довело в Німеччині вже
до погрозу страйку. Сплати повос-
них довгів, по алексейській системі
Доза не дуже поправила стан ро-
бітника. Він свідомий того, що вла-
сною працею наповнює чужині
шпільці, зі шкодливо для своєї го-
лодуєчої родини. Ллойд Джордж
каже, що ніколи не вірив у доціль-
ність повосних репарацій на дов-
шу мету, тому, що нема людей, які
хотіли би признати, що заслужена
для них кара має бути вимірена на
шкірі їхніх дітей.

В Англії стоїть справа не краще.

Дарма, що деякі позначки вказува-
ли би на вповільнений сприйнятий стан
промислу. Держава має кредит,
тому, що валюта — англійський
фунт має своєю повну номінальну
ціну; це дуже важке і для проду-
кента і для купця і для робітника.
Означе стан безробіття є поваж-
ний як у Німеччині. Англія має
1,343,000 безробітних себто 12 і
пів проц. працуючого населення,
а Німеччина тільки 298,000, з тим,
що число безробітних в Англії все
зростає. Крім цього Англія має
пасивний торговельний баланс. Ве-
лика торговельна боротьба, в якій
бере участь пів і три чверти міліо-
на робітників скінена на плечі 20
мільйонів людей, що мають платити
податки. Далі Англія має клопоту
з залізницями, які не покривають
коштів свого підприємства. Все це
є підстави до побоювання, що Ан-
глію може ждати сумна перспек-
тива банкрутства.

В Італії стоїть справа неясно.
Цензура преси не дозволяє, щоб
знати повну правду. Уряд Муссо-
лініного хвалиться, що все є якнай-
краще, але світові фінансові потен-
тати не мають охоти піддержати
цих заяв своїми капіталами. Вони
мають більше довіря до Джолі-
тіо, як можливого представника
демократичного уряду.

Франція не має безробіття, ще п
потребує робучих рук. Але вона
має довгі супроти Англії та Аме-
рики, які може сплатити, наложив-
ши нові податки на своїх грома-
дян. А тоді уряд Каїло, що до-
вершив би цього — улав би. Мі-
роканська війна, незвичайно кош-
товна, сильно нарушує бюджет
Франції і не має вигляді скінчи-
тись остаточно самою війною.

Як бачимо, Ллойд Джордж зупи-
няється тільки на великих держа-
вах, дивлячись економічного розан-
ку Європи, не згадуючи ні словом
про малі держави, що мусять жи-
вотити на мотузку своїх опікунів,
або коли й вистачають собі і с-
щасливі, їх острівців добробуту не
має ніякого впливу на море лихо-
дільця. Ллойд Джордж не робить
ніяких висновків і не дає відповіді
на питання: Якими засобами мож-
на направили нинішній стан. Це й
не диво, бо загально-спасаючої фор-
ми нема. Шукані способи еконо-

Д-р ІВАН БРИК.

ЗІ ЛЬВОВА У ПРАГУ.

Шойно у Чехословаччині, а перш
завсе у Празі ясно бачиться, що
значить державна незалежність,
який величезний поступ під огля-
дом культурним і економічним мо-
же зробити вільний нарід на про-
тязі кількох літ.

Добре тямлю колишню.
Стоїш бувало над Влтавою, лю-
буєшся блисками набережних сві-
тел у її спокійному плесі і глядиш
на Градчани, серце Праги. Там ні
сміла, ні життя. Чорна, зловіща
елма. Королівський замок у руках
нападників Габсбургів. Вічно болюча,
чужа рана чеського народу.

А сьогодні не те. Прийшла воля
Градчани очили, дистали очі. Сум-
ні жури загнали тисячами світел.
В одному крилі працює творець
і перший президент республіки —
Масарик. У відновленні санях най-
шан приміщення деякі державні
установи.

Позначили колишню статуї Габс-
бургів і їх вірних слуг, та найшли
приміщення у музеях. Позначили
а сміли і у навчальних вулицях, майда-
нів, мостів, залізничних діврих.

Нема вже Фердинандової вулиці
— а Народна. Нема мосту Фердинан-
да — а Леслі, нема Францового
діврих — а Масариків.
І так з усім.

Ідемо на староміський ринок,
щоб оглянути ратушу з його сла-
вним годинником Орлой. І там слід
чового життя. Біде камінь значить
те місце, де стояла цинбениця, на
якій 1821-р. поцінено з Чехів.

Плита на вежі знайомить шкавого
з іменами тих жертв, а біля неї під
двома іншими плитами зложена
горстка землі з пам'ятки для Че-
хів побосвищ під Зборовом, Бах-
мачем, Сибірі, Вардену і інших.
Чехи справді зміють шанувати до-
рогі пам'ятки і зберігати пам'ять
великих днів. Це доказ високої
культури. А у нас під тим оглядом
непростима байдужість і каригідне
зачебання. Ринок свіжо вимоще-
ний, а на ньому великий пам'ятник
Івана Гуса, роботи різбаря Ша-
льовна. Тихо нічу відкрили його
Чехи в 1915-р. в часі найлютішого
переслідування Австрією. Від-
крили його як доказ своєї живу-
чості, національної гідності, сили
і завзятості, як протест проти кати.
Недавно було Гусове свято. Ще
свіжі вінки з усієї Чехословачької
землі, ще товпи народу сходяться
туди. Матері ведуть своїх діточок,
показують, навчають, відчитують
написи на пам'ятнику і вінках. Так
виховане покоління ніколи не здо-
миться.

Кілька кроків і ми у соборі чехо-
словачької національної церкви.
Вона повстала після революції. З
Римом зовсім зірвала і наважала до
Гусової традиції. Мова богослу-
ження не латинська, а чеська. Ду-
ховенство може женитися. В обра-
дах значна примістка церкви право-
славної і протестантської. З почат-
ком цього року числила і мільон
вірних. Але число їх росте дуже
швидко. Чехи вважали її своєю на-
ціональною церквою і фанатично
за нею проважують. Остання афа-
ра з палеским нушцем Мариаджем,
котрий вийшов нагло з Праги на
знак протесту Риму проти офіцій-

ної участі президента у державно-
му Гусовому святі, до глибини обу-
рих Чехів, викликала зазвату агі-
тацію проти Риму і нагнала сотки
тисяч свіжих вірних чехословачької
церкви. Церква стоїть на добро-
вільному оподаткованні вірних та
адобуду собі вже і субвенцію дер-
жави. Кермують нею 3 єпископи,
а найстарший з них має титул па-
тріярха.

На Вячеславовім ринку стануа
новий величний пам'ятник св. Вяче-
слава, роботи великого чеського
мистця Місльбека.

Складна державна машина фун-
кціонує справно. І це зовсім зрозу-
міле. Чехи мали в Чехії і Моравії
своє урядництво. Мали своїх уряд-
ників і у всіх віденських центрах,
починаючи міністром, а кінчаючи
возним чи портісром. Доказом їх
зорганізованості є хочби така по-
дія, що у 1918 р. залізничники на
одно слово приказу не пусkali
в Австрію поїздів з поживою. І це
урядництво взяло в свої досвідні
руки державний апарат. За кілька
літ незалежності виховалося вже
нове покоління, відбувши відповідні
студії в себе і за границею.

Крім знання і солідності чехо-
словачької державні службовці,
особливо в центральних урядах,
визначаються ще високою культу-
рою і знанням чужих мов. Усюди
стрічають тебе радо і привітно,
радо дають інформації і потрібну
друковану літературу. Бачиш і від-
чуваєш, що це справжня культура
демократичної держави.

Чехи остали такими, як були
і перед війною. Працьовиті, ошад-
ні, голди. Що більше, вони ще
собою недоволені. Ні своїх дер-

жави, ні добробут, ні велика деше-
вина, ні вікни устійнення валюти,
не завернули їм голови. Вони для
себе строї і критичні. „Ми ще за
мало працьовно. — мій же за мало
ошадні. І це і те повинно бути
інакше" — почувеш трохи не в ко-
жній розмові.

А в дійсності? Ізять дуже скро-
мно і значно менше консумують
пиво. У приватних домах середню
заможних родин обіди здорові,
але скромні, ще скромніші вечери,
при яких замість пива, входить
пиво і пиття чаю. Ошадність і не-
вибагливість в одягах, навіть і жі-
ночих.

Не дармає там ніхто, дармоїди
не вдовчають по вулицях і не за-
чіпають жінок. Всяке при праці
і мудила і жінка, бо в Чехосло-
ваччині на сто працуючих фізично
39 проц. припадає на промисла
і торгівлю, 41 проц. на різництво,
а решта на працуючих умов.

Натомість не жаліють гроша на
культуру фізичну і духову.

Гімнастика і спорт стоять та
високо і так масово поширені, що
під тим оглядом Чехословаччина є
одним з найбільш поступових країв
у світі. Про фізичне здоров'я дбає
ошадно й урядник чи купець і ро-
бітник. Спортів віддаються після
праці й у вільні дні. Особливо
літом всяке покидає душу Прагу
і вилітає у її здорову, прегарну
околищу. А там здорові і безпеч-
но. Там на тебе певно ніхто не
нападає, ані не дачежить.

Про фізичне здоров'я дбає теж
і сама держава.

(Додаток до 622.)

Вісковино, світку ти наш...

Ковись, ізмі Карпати шуміли зеленим морем лісів, гомоніла ревом турів, медведів та оленів!... журнілися нехотачею пригравачні полони.

Але не було давно, дуже давно... Хто загинув в лісості гуні, мусів до бере розглядатися, щоб не попасти в роз'явлену пашку медведя, чи на збіжні роги тура. Прогуляки по горах належали до найбільших небезпек полни війни.

Закінчилися часи, і можна сказати — змінилися на міхи.

Ліси імпозантні зрідли, а дачі зміри пропали раз на все. Пась-недесь стерчить самітня ялинка, яка ще не встигла вирости собі заграничного паспорта, десь-недесь блукає спариваний олень, якого ще не встиг забити поклонник богині Діани.

Весело, сабодіно і безпечно тепер у наших любих зеленях Карпат!...

Вийдеш на прогулюк, — заблудити нема страху. Куди глянь — живописні зруби, романтичні корчунки, моляні ніготи. А зліри ні сніди! У рідко-году замулять виступи племени, але ти, приятелю, не лякайся. Воно як не вийде, то вже напевно мина. А ще не було випадку, щоб котрийсь із тих славців кинувся на чоловіка. Просто тільки страшисть, тай годі.

Тому останніми часами так багато прогулюків у Карпатах, а так мало неспасливих випадків на прогулюках.

Свою дорогою, що тут велику заслугу має і влада, яка стереже туристів моря в голові. Вона спершу наочно робить труднощі, щоб відмовити людей від гір, а коли ті вируться — долає їм апетити хоромителів з багнетами на крисах. Нехай би поважніший який збір кинувся на прогулюків — соромно-втіхав би, кивавши хвіст під себе.

Про одну з таких «обезпечених» прогулюків розказував мені вчора один знайомий.

Товариство, зложене з державних урядників (судді, унители, директори і т. п.) забавило оглянути гору Синалю. Учасники, крім греко-католиків, не мали жадних більших дефектів і була повна ладія, що на Синалю виправляються «la compieto».

Після кількох засідань організаційного комітету почалися заходи в справі позволення. Відповіді на питання: хто, в якій цілі, на як довго, пішки чи кіньми — дали відповідно і дозволення було дано. Учасники (10 штук) заплатили по 50 сотин таксі, себто: 70 золотих і з залізничним листом у кишені рушили божею в гори. Кажу «божею», бо всеж така серед лісовиши може пошебати приключитися. Зліри нема, але Муха, Падіа або який банда-аматор міг когось із них скідати.

Та яка була радість прогулюків, коли переконалися, що весь час прогулюк стерегли їх, готові до всього, жандарми. Навіть у непроходних дебрах раз-у-раз виглядало за корчів печаливе державне око.

Резісія документів відбувалася тільки два рази і з огляду на їх порядок, нікого не турбувало. Заборонено тільки спавати, але не наслідком того, що українська цісія перешкодила оленям у риковаську, яке мало відбутися кругло за місяць.

Прогуляк вернула, дозволено і шля домі, вихваляючи під небеса добрі уладження і зарядження.

Нема то як гарні, нові часи, безпечні і безжурні, мов «наш чоловік», заки вбереться на прогулюк.

Галактион Чинка.

Промислові курси.

В польських часописах з'явився отсей комунікат: Краєвий Патронат рукоділля і дрібного промислу у Львові приступив до уладження з рамені Самохвалового Виділу навчальних професійних курсів з обсягу: 1) жіночого краєвства, 2) шаття білиз, 3) шиття і початків крою, 4) шевства, 5) виробу домашньої обивки, 6) столярства, 7) ружного трикотарства, 8) машинового трикотарства, 9) модницьтва, 10) гафтіяництва, 11) кружевництва, 12) галантирнього кошкарства, 13) килимництва, 14) виробу штучних квітів, 15) килиговодства в рукоділлянської калькуляції, 16) композицій рисунків-приказів з обсягу жіночого краєвства і білиз, 17) науки гарної копії для швачок, модисток, катерок, килимкарів і т. п.

Наведені краєві курси будуть організовані в міру згодошеня від 15 вересня н. р. і залежно від програми науки обіймуть проти часу від 6 тижнів до 10 місяців (переважно 4%, міс.). На курси будуть прийняті особи, які прагнуть аже в даній професії і бажають доповнити своє знання, а в деяких ділянках також і такі, які лише що задумують зайнятися промислом. Вписи приймає й інформації для Бюро Патронату у Львові (Пл. Смольська 3/III) щоденно від 11-ї до 1-ї в пол. Ті, що згодошуються ачасніше, мають першестство.

Звертаючи увагу охочих взяти участь в цих корисних курсах, мусимо висловити своє здивування з того приводу, що Патронат теж вступив на шлях політики організації народодох, помішнюючи отсю ого-

По жнивах.

Незвичайний врожай в СРСР.

Згідно з урядовими радянськими даними цьогорічний збір збіжжя є рекордовий, бо уступає своєю кількістю тільки пам'ятним зборам з 1911, р. Весь збір обраховують на 4 мільярди сто мільйонів пудів, коли в минулому році було заледве два мільярди сімсот мільйонів пудів. Тоді вивезено за кордон лише 70 мільйонів пудів і то на переважних прийшлося натомість закуповувати за кордоном по далеко вищих цінах більше, ніж було продано. Вивіз з 1913 р. сягав одного мільйона пудів.

Згідно з радянськими джерелами російській збіжжій експорт виносив у 1913 р. 43 проц. загально світової торгівлі збіжжям, за те в літах 1920—24 біля 4 відсотки. Обставини складаються прихильно для досягнення в цьому році передбаченої позиції в торгівлі збіжжям, бо американські жнива дали в порівнянні з минулорічними 24 відсотки дефіциту, а індійські 14 відсотків.

У Москві обраховують світовий недобір у збіжжю на 500 мільйонів пудів та думають, що воно повинно бути покрито радянським експортом. Вправді передбачується пониження збіжжєвих цін на світовому ринку, але в СРСР думають, що для них буде добрий інтерес і тоді, коли продадуть збіжжя по передвоєнній ціні 98 копійок за пуд т. с. по 10 золотих за квінтал. Пів мільярда пудів збіжжя по одному рублеві дало би пів мільярда рублів, отже суму, яка рівняється незреалізованій висоті позички для СРСР з 1924 р., яку мав дати уряд Мек-Донелда. Виходить, що для «Внешторгу» виплатилася би всяка продаж збіжжя, якщо тільки ціна продажі перевищить кошти транспорту.

Та є в тих перспективах і відомі для більшовиків сторони. По перше перевазова здатність більшовицьких залізниць є цілком інша ніж була перед війною. Далі наслідком урожаю ціни на збіжжя мусять понизитися на внутрішньому ринку, і тим самим мусять знов розійтися рамена «ножиць», бо з упадком цін на сільські продукти не піде та не зможе йти в парі зниження цін на фабричні продукти.

На всякий випадок СРСР осягне деякий доплив закордонного капіталу за свою збіжжєву надлишку, та не стільки, скільки надіється.

Татарбунарське повстання.

Жертви румунського насильства перед судом.

Ще 24. серпня н. р. почався у Кишиневі перед воєнним судом великий монстр-процес проти відомих татарбунарських селян-повстанців. Процес почався саме в річницю повстання селян акерманського та ізмайлівського повітів, що повстали були в серпні 1924 р. проти нечуваного румунського терору та насильства.

Це повстання тоді безпощадно адушено. Розстріляно, вбито в Дністрі та видушено трійливими газами у понаддністровних печерах сотки безборонного населення, яке не брало участі в повстанні. Крім цього арештовано ще сотні селян підозрілих в участі в повстанні. І саме дня 24. серпня почався проти тих арештованих процес перед кишинівським воєнним судом. Арештованих було понад 600 людей, але до процесу діждало не багато, бо тільки 358 засіло на лаї обвинувачених. Інші безслідно пропали у тюремних підземеллях. Вже те одно кидася ярке світло на відносини в румунських тюрмах.

До розправи має бути покликаних аж 800 свідків. У цілому Кишиневі не було сімхозящого дому

для ведення розправи, і через те розправу почали вести в тюрмі, але не під дахом а під голім небом на тюремному подвір'ю. Очевидно, що ведення розправи під голім небом було дуже невигідно та важке, бо розправу переривали шокни майже дощі, а були дні, в яких розправи зовсім не було через дощ.

На сему дні розправи рішив воєнний трибунал побудувати на тюремному подвір'ю окремий барак із дощок для інтензивнішого ведення розправи. Будова бараку протягнулася цілих два тижні. Та розправу все одно не переривано в часі будови, бо перенесено її тільки на інше тюремне подвір'я. Читання акту обвинувачення в румунській мові тягнулося цілих десять днів. Супроти цього, що ні один із обвинувачених не розумів румунської мови, почато шойно 11-го дня відчитування акту обвинувачення на російській мові.

Що до національного складу обвинувачених, то найбільше між ними Болгар, по них йдуть Москалі-старообрядці (25%) а найменше поміж обвинуваченими українських селян. Очевидно розправа тріває далі і нема надії на скорий її кінець. Вона не скінчиться і за два місяці, хоч тягнеться вже цілий місяць.

На розправу нікого з публики не допускають крім адвокатів, яких є 10. Тюрма, в якій йде розправа, сильно обсаджена військовою цивільною публікою не допускається до неї вже із віддалі 1250 метрів.

Між обвинуваченими є і жінки та малолітні діти. Один з обвинувачених Іван Підгірний має заледви 14 літ, а в момент арештування було йому 13 літ.

Татарбунарським процесом заінтересувалася вся культурна Європа. Проти румунських методів слідства та тюремного катування а з окрема проти монстр-процесу 500, що саме тепер відбувається, протестували Т. Лібкнехт, Томас Манн, Ромэн Ролан, Бляско Ібанес, Ултон Сінклер і багато інших. Далі протестували відомий вчений А. Ейнштейн, Альфонс Пакс, Ф. Голлендер, Г. Макфеді проф. Карл Грінберг. Усі ті протести вислали на руки румунського уряду а крім цього опубліковано у всій майже поступовій європейській пресі. Недавно утворилася італійська, французька і англійська селянські делегації, які звернулися до румунського уряду за дозволом відвідати Бесарабію, щоби познайомитися у життям бесарабського населення і тамошніми тюрмами. Однак румунський уряд не дозволив на відвід.

Для характеристики румунських відносин взагалі вистарчить навести один факт із Ліги Націй. Граф Аппоні став в обороні покравдженні Румунією малярських селян, яким відібрано землю. Делегат Румунії виняв справу таким чином, що заперив Лігу про викуп землі від малярських селян та про дуже благородне поведіння уряду з ними. Півніше доказано документами, що Румунія платила за морг землі по 30 лейв у той час як вартість морга виносила 1600 лейв. Та все одно це на Лігу не мало ніякого впливу і вона вважала за доцільне подякувати румунському делегатові Тітулеску за благородне поведіння Румунії супроти малярських селян.

Та в обороні малярської меншости в Румунії стає все малярська держава. В обороні бесарабського поневоленого населення у Ліги Націй не стане ніхто. Та не зважаючи на те культурний світ всеж таки зарагувався на ті страхоті, які діються під крівавию чоботом румунської розгуваної солдацески. А це одно доказує про розмір тих нечуваних оргій, які справляє пана солдацеска на трупах і крові поневоленого населення.

Ширіть наш часопис!

мічної відбудови залежать від дуже складного пригноблення природних та творчих спроможностей даної країни до її потреб. Ті потреби може освідомити собі кожний народ та держава найкраще, коли розслідить причини повосної нужди своєї і своїх сусідів.

Що значить фраза «відбудова Європи», повторювана так часто політиками? Вона стверджує в першій мірі факт, що народи не в силі жити, заки не витворяться певного рода нормальні взаємини між їх продукцією і консумцією. У нинішнім стані багатство даної країни залежить головню від кількості продуктів добутих з її землі або фабрик. Надлишка продукції йде на виймун предметів необхідних для життя, яких дана країна не має. Таким робом народи залежать від себе незалежними, природними законами, ріжні — ріжними. Коли а добі загального облігання деякі країни уявляють собі, що можуть підсилити свій стан, відмежувались від інших митовими та паспортними кордонами для рятуння національного промислу — вони падууть жертвою ще одної дорогої омани. Такий висновок європейських економістів.

Боротьба з польонізацією.

Спільний меморіал Литовців, Білорусинів і Жидів на Виленщині у справі навчання історії й географії по польськи.

У відповідь на розпорядок кураторії шкільної округи Вильно про введення до всіх — навіть приватних — шкіл «національних меншостей» науки загальної історії, історії про Польщу й географії по польськи (таке саме розпорядження, як у шк. округі Львів), всі провідні організації приватного шкільництва Литовців, Білорусинів і Жидів на Виленщині внесли до м-стра освіти у Варшаві меморіал, домагаючись відкликання того розпорядження. У цьому меморіалі говориться:

«Розпорядок п. міністра викликає пригнобляюче враження не лише на безпосередню зацікавленість учительської сфери в Батьків, але також на найширші кола цілої не-польської діючости Виленщини. Наказ навчання названих предметів у польській мові зрозуміли широкій литовській, білоруській й жидівській кола як удар, скерований у найголовнішу підставу нашого шкільництва, як акцію, заповідуючу збереження самого принципу науки в рідній мові, загарантованого конституцією польської республіки. Що торкається педагогічних оглядів, висловлення пана міністра позбавляє учительство найважливішого чинника виховування Ум і душі дітей і в рішучий спосіб ослабляє ділу чартість гуманістичного чинника в наших програмах. Навчання загальної історії і географії у польській мові, яка для наших дітей не є рідною мовою, надзвичайно утруднює поступ дітей в науці, фатально відбивається на рівні тих предметів, звезде їм жині й цікаві царини знання до мертвого вербалізму та захиста енергії нашої молоді й її замудування до науки».

Беручи під увагу агадний мотив національно-культурної і педагогічної натурі, просимо п. міністра відкликати своє висловлення з дня 28. IV. 1925 і дозволити навчати предмети загальної історії та географії в рідній мові. Якщо ця просьба не булаб прихильно поладжена, просимо стримати виконавчий розпорядок Кураторії аж до винісшення справи Найвищим адміністративним трибуналом, куди ми звернулися зі скаргою».

Слідують підписи Т-ва білоруської школи, литовського т-ва «Ритас», жидівського центр. комітету освіти й єврейського товаришества «Тарбут» — усіх у Вильні.

Крім цього ці т-ва заявили кураторові, що все одно вони не будуть вводити до своїх приватних, за власні гроші утримуваних шкіл науки у польській мові ажикинебудь предметів, бо такі накази явно ломлять конституцію і міжнародні договори про права приватного шкільництва.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-родний фортеця, це певний захист у добі лихоліття!

вирішення тієї ж польської справи, а іноді українську. А може ці курси, хоч і були, призначені тільки для Подеків? Більше було б не вразило написати.

За тюремними мурами.

Чим більше віддаємося від страшною події в судовій тюрмі з 16. п. м., тим докладніше подробиці виходять наверх.

Делегат міністерства освіти, вчительний інспектор Скибіньскі перешукав вже в "Бригідках" побитих Мельника, Зиблікевича, Зеленого, Коваленка, Воробія, Я. ин.

Нова „Мацохіяда“.

Новою сенсацією афери вбивства кс. Ідеца кармієтом Копачем є версія, яка щораз настирливіше кружляє по Львові і вже найшла собі доступ до деяких газет, які бавляться у непокликаних оборонців зворотного польського монаха. А саме кажуть, що причиною смерті кс. Ідеца не переслідувач мавіа кс. Копача.

Кс. Копача перебрали вже до судової в'язниці. Дорогою насувала він хашкет на ніс, але „шляхетці“, яких удалось побачити міжком авто, що гнало з Казимірівської вул. на вул. Баторого з польськими та приємним монахом, вразу пізнали героя. Кс. Ідеца похоронено при величезному зібранні польського духовенства і депутатів.

Справа Ст. Панчишина.

З огляду на те, що всі засади акту обвинувачення проти Степана Панчишина щодо злочина, виконаних на терені львівського апеляційного суду остаточно відпали, його справа знову перейшла до карного окружного суду у Варшаві. Розправа відбудеться 19. жовтня. Панчишин обвинувачений у нападі на владу в цілі ульвищені Ватиканського і Вестерхейча. Вовровит ади. д-р Лев Ганкевич.

З судової салі.

Сенсаційна розправа на тлі великомісного багіа.

Роман філістекіч, убийник Ст. Корнеллі перед судом.

Перший день розправи.

Зізнання обвинуваченого.

Численна аудиторія (переважно жінки), яка сподівалася якихось сенсационних розкриттів у зізнаннях обвинуваченого, поки що зовсім не була. Завелася хоч би тому вже, що — зізнань обвинуваченого на суді майже не чути: не вважаючи за свій обов'язок предсидника обш, говорити призначеним голосом. Сам він — шпатель, селського роду, дуже елегантний панич, страшенно нервовий, зрештою тип, який зверху виглядає нічим особливим не відрізняється.

Обвинувачений до ший почувається. Він подіє детально своє сепісілім життя. В 1918 р., маючи 15 літ, записався до філії великої гімназії при вул. Личаківській у Львові, коли забула українсько-польська війна („Сіва війна“), аголосився як добровольцем до „армії“, на вулиці був раземий, по вулиці влізла до вересня 1919 р. був на фронті. На намагання батька, директора промислової школи у Львові, вертає до Львова й записується до Соціального класу, але не може витримати до науки. Тоді йшов до війська, а якого звільняють його в грудні 1920 р. в рані „серіянта“, як мавовідомого. Вертає у

ву до Львова до школи, але вже в травні 1921 п. тікає і находити собі службу при фірмі „Сімаз Пана“ у Волинській. По матулі сидів трохи скляк і поїхав в осінь 1922 р. По матулі записався на політехіку, але по першій курсі не склав іспитів і тому автоматично перестав бути студентом. Лекціоніст, гідну батька, співпрацював з ідеологією підписи професорів, перед світлими укладами студенту, а фактично він гуляв і безтурботне життя. Сам хвалявся, що він людина слабкого характеру, який „любив“ та несправного товариства. Однак вважає себе зворованим на умі й тілі.

Вже паніш підозрівав його в усіх прогалих учнях, які нечувствозанча товаришів, алом до кс. Ідеца, який гімназії (він, монах, лише алла забрав) зробив собі виступ (і) і з того виникло підозріння, колаж тобто з гімназії у Катонішних і навіть убивство двох жандармів в часі підпису на дол. Шляху, де був „любимим“ курсом. Рішуче заперечує всім тим звинуваченням, яких зрештою ніхто не зміг довести йому.

В т. зв. товариство „Війшов маючи 17 літ, коли то вчився танцю і полюбив англійський з ріжками панчотками. На запит предсидника признає, що любився по чорні в танці і танці то панчотки та жак „кошмисті“.

Степана Корнелліо знав малку, як спог то товаришав з маю школи. Прізвище ніколи між ними не було, але й не було по-рожнечі. Частіше стрічалися шобто від 1924 р. Прізвище, обш, називав Корнелліо поза очі „будинок зліз готелю „Жорж“, гокипальером, обшамцем і панном, але він мав на по дані: він знав, що Корнелліо не має грошей, а жиня новач стан і спав панном. Про жиня з Корнелліо не розмовляв, до звинувачення не мав. Про те, чи Корнелліо утримував (і) інші звинувачення з панном Я. (жінкою інжирів) між нічого не знав; сам робив пані Я. всілякі прислуги, а навіть ідеця раз в один п. справді до Закопаного, „безінтересно“.

Не маючи жадної праці й будучи нічим в неясній ситуації у відношенні до батька, обш, почав зражуватися до життя, 19 січня п. р. рішуче звинувачив косякати зі собою. Свідуючого для звинувачення в батька револьвер і війшов з дому з постановою застрілятися. В публіці Залеского стріляв Корнелліо, а який пізніше лив горілку в шпатель Мусаловича. Звернувся йому, що хоче стати, а вперу; Корнелліо завадував йому сильною волю і по-радив зробити це на дачі, панчотки, де більше романтично. Корнелліо просив його допомогти, щоб міг придивитися, як він буде стрілятися „задає емоції“ Обш, написав лист до панни Л. з останнім про-щанням, взявша до скринки і пішов з Корнелліо на Личаківський цвинтар: по дорожці розкидаючи, з одним знайомим (той знайомий для першого снігу для вкриття злочинців). На цвинтарі сіли на дачі. Про що говорили — докладно не пригадує собі. Пам'ятає лише, що нараз почув ти агаланої виліт панички Л., в якій обш, кохався. Корнелліо сказав про неї щось дуже образливе. Обш, зажадав застрелити сказані образи або відкинувши її. Корнелліо не зробив цього — і він, обш, пам'ятає лише, що стріляв та що втік. — — — — — поведе другого для роз-прави. Філістекіч звинувачує.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Туреччина готується до війни.

„Дейлі Тел.“ повідомляє, що в Туреччині почалася загальна мобілізація. Між Туреччиною й Москвою повне порозуміння щодо становища супроти Англії й С. Навродія. „Дейлі Мейл“ повідомляє, що Туреччина готується до війни. Недалеко Іраку рухи турецьких військ. В дипл. колах кажуть, що 2-га, 12-та і 15-та турецька дивізії сконцентровані й є в дорозі до Ірака. Потверджуються чутки про замкнення Дарданелів. Віденське посольство відказало журналістам внясення у тій справі.

Англія зрінається Мосула.

Англ. преса приготувала громадянство не лише до втрати Мосула, але й Ірака. „Сандей Екс“ пише, що було би великим нерозумно ризикувати війною за кусень мезопотамської пустині. „Д. Мейл“ пише, що можна досягнути охорону христ. меншостей, коли Англія зречеться Мосула й евакуує Мезопотамію.

Англія віддає колонії Німеччині?

Нім. народна партія годиться вже на поступлення Німеччині в С. Навродія і на гар, пакт, а то тому, що Англія є схильна віддати свій мандат (д-р Ф. д-р С. Н.) над

нім. колоніями в Африці, Того й Камерун і над кількома островами Сполічного океану за ріжні уступки Німеччині. Інші жадання є теж на шляху доброї погоди, м. н., що Німеччина не є винуватицею світової війни.

Біржа.

Лвів, 24. вересня 1926, Гроші.

Всера тенденція зниження. Курс дол. лива на 10 до 14 тонок. Оборот середній. Амер. дол. 634 — 636, калед. дол. 585 — 590, чеськ. кор. 017-50 — 018-10 (01250 — 01275, франк. франк. 02650 — 2675 плавиль, фр. 110 — 112, англ. фунт 2100 — 2820.

Золото. 20 кор. 2420 — 2430, 20 франк. 2280 — 2300; 20 марк. 2820 — 2850; 10 руб. 3050 — 3100.

Срібло. Австр. кор. 03000 — 03200, 3 ан. кор. 230 — 235, флорини 128 — 130, рубль. 205 — 215, рубль добутий сріблом 104 — 118.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число ншного часопису „Скопфскаван“ за кілька місяців, аступної статті, на тему становлення союзів польських письменників до т. зв. білого терору Польщі і дальній інформації про заходи в справі побитих.

— Мого фантазії та ліцитувати за податки. Варшавська „Літ. посломіт“ пише у 250 числі про те, що за податки ліцитувати найбільших Варшавських скарбів уряд оголошує в пресі лубичну продаж зарплатованих річей. Газета пояснює: і так читали (у такому оголошенні), що одному з ліцитуванців має продаватися домово уламжене вартості 20 дол., іншому наперерв рамки вартості 10 дол., ще іншому зерноло і штани вартості 25 дол. Та є між ними мешанщина і жінщини. Крісла одної такої „капіталістичної“ оцінки на 12 дол. Інший жиняш оцінює виставлені на ліцитуцію мужські комірники на суму 15 дол. Ще інший продають шовку за 10 дол., третьому шовку на суму 10 дол., а ще комусь стіл за 10 дол. Виявля, що податники мають стегати податки та знають, від кого їх таїти.

— Ще про бунт святохисських в'їтнів. Святотохисська тюрма є найгіршою в Польщі. Звичайно звуть її тюрма „польським Сахаліном“. Вона сама не називає алазу на страшний ригор, що Австрія панаула в тюрмі та на ті страшний відносини, які там були, коли звинувачення до очакдування бунту. Вийти відати, як відомо, ставшого доторія Хуантоского те смертельною постановою інспектора тюрми Ткачівського. Вона лави звати в себе поділили 40 караванів і 32 тисячі набойки, а з них того для револьвери з набойками. На чолі бунту став б. сержант польської військ Кошальскі, що відсадував наву за напад у полі. Тюрма містила в собі, як інформув польська преса, 1500 мавія перелатно професіональних бандітів. Між ними тільки мала частина було таких, що відсадували кари від 4—8 літ, а переважалою більшість з них відсадували кари з неозначеними речичками, отже до смерті. Наслідком атаки поліції на тюрму, мавло багато вимів, та докладної цифри їх преса не подіє. Цифра мусить бути на вський випадок загальна. Для ведення слідства звинувачували і в Нарвдан директор вшного департаменту з міністерства справ величності д-р Гловачів. Бунт святотохисських мавія був по інформації польської преси, одним з найбільших, які знає історія тюрмична. Виявля, що у тюрмі було не все гладко, коли соймовська комісія що досліджувала свого часу польських тюремничих, присланих тій тюрмі окрему увагу та поставила була навіть лавеску на її діяльність. На жаль невідомо, як доля стрінула тої лавески.

— „Сенсаційний“ похорон. На вчорашнім похороні кс. Ідеца Ява Ідеца, жиняш через Копача, відбрала кілька тисяч юрба. Ці жиня, що можна було на мном зарплатити скільки достойності вшних військових та духовних. Нитав був такий, що на цвинтар поліція пустала тільки вшних та представників товариства і мавія.

— Рішення проти поліції. Пікенту ситиу бачили онді дещо громадяне ншного міста на Галицькій площі у торго-вій гамі. Коли одна дача заарестувала проти вшної цілі меса, понад оману такку і закінчила поліція, тоді інші різники стави в його обороні і треба було закінчити аж 14 позовів на лавеску. В результаті один ріжний штовхавий у вперевий, утятий на землю, страшенно маві і дещо сепісілім атаку.

— Мавія подружжя. Для 23-го п. м. мавіла в Італії в дній резиденції італійського короля мавію другої його дачи, як Мавіла, яка звинувачувала на х-гиского Панака, сестриня, бунт. Мавія Німеччини. Панака є протестатом, тому треба було вкисати як лавеску протестатів, як звинувачувати на мавію. Ко-стельний шовк ішов по павілі, прі мавію в ролі шовк виставля, як мавію

темі. Королівські двори в Англії та Естонії і багаті крестіани понаслідали чимало цінних лауреатів. Шлюбний контракт по-мощі підписували золотими перами на золотім столі. Молода княжна з дуже музикальною, бо грає на скрипці, мандоліні та гітарі. Ясно, покищо невідомо, на який престол думав кандидувати молодий князь.

— **Марево російських монархістів.** Один з князів Голіцинін помістив в паризькій російській тижневик статтю, де доводить, що цар Микола II. не вмер, а живе і в відомий мент відкрив своє іконостас у величній сиротини або в Штокгольмі або в Лондоні. Блаженні вірують...

— **Свобода ч. 30 містять:** Якої інтелігенції потрібне село? — Наша гордість. — Земельна реформа чи колонізація? — Православний Перелік в Польщі. — Христос, оновлення Г. Михайлова. — Рік христоборської руїни. — Проти колонізацій української землі. — В обороні української школи. — Під тиском обсягом. — Нема української. — На Білорусі. — Оружжя сили Вароки. — Що чути у світі? — Новинки. — Цувор подорожі. — Кум Трохим говорив. — На родині голодомору. — По українській мандаті. — Довиси в краю. — Добрі ради.

— **Нонсеїс моральних Товариств.** Довідаємося, що корабельна лінія "Canada Pacific Railway" одержала також компенсацію на продаж бістів емігрантам. Тому це товариство має право продаж моральних карт до всіх місцевостей в Канаді і Зєднених Державах і пасажирів одержати віза Еміграційного уряду на вїзд до Канади і Зєднених Держав без яких-небудь обмежень.

— **Видавничий Спілка „Діло“ кооператива з обміну.** поручкою у Львові ринкає своїх членів, по сумі 14, аміненого стару, — затвердженого громадським судом у Львові, — доповнити свої вихачені уділи найдакше до дня 25. жовтня п. р. до висоти 100 (сто) золотих. Невиповнення цього обов'язку означені реїніці, без окремого повідомлення почтою кожного члена з особі, буде уважати по постанові аміненого і затвердженого судом статута за добровільне виступлення з членів Видавничої Спілки „Діло“. 3-3

Зі спорту.

Україна і Гасмонея 1:4 (0:1).

Неабі якої сезону були поведінкою (21. IX. 1925) змагання копаного м'яча між львівською „Україною“ і „Гасмонеєю“. Перед війною грали „Україна“ з чужими дружинами і завжди спроваджувався з Приви тренової робила пошту особисто в копанні м'яча. По війні з'явився скрут не дозволяла навіть мріяти про залгажування тренера, а політичні обставини не допускали приступлення до „Зовняку піді вужней“. Відокремлена і здала на власні сили „Україна“ грали виключно зі слабшими дружинами, через що техніка гри стояла все на однім місці. Добрі гравці (от як Савка, Лисик) відпадали від товариства і переходили до чужих клубів. Змагання копаного м'яча, укладені Спорт. Тов. „Україна“ з фінальового боку зовсім не вдалися і навіть приїзд червоношкілого „Добуша“ не ставив нашої непереможної і химерної дружини.

Щойно в минулий поведінкою поштувала львівською на чужі гри. Перед підготовкою публікою „Україна“ відходили ким, ще не грали і тому легко уникати собі треку гравців. Кілька слів про склад обох дружин. Україна і мала склад, який спеціальною комісією трох: Барусевич, воротар; Йойко-Грепак заложники; Бачинський (Гіба), Емільєвський, Диньо — поміч; Терещенко, Чорний, Мурський, Кравець, Коваленко — капітан. „Гасмонея“ виступила до бою з п'ятьма резервними гравцями: Гольда (р), Редлер-Бірабах; Файшер-Боріс (р)-Шнайдер; Гох, Вертер, Вольфсталь, Кагане (р), Парнес. Знавши ворожого для „України“ левовий асистент, неспокійні 6 воріт приймали як мінімум. Доля хотіла, щоб „Україна“ не лише оборонилася перед боюною невідомо, але й адобула почесні ворота через чужини Мурського.

Гри весь час велися під знаком великої технічної переваги „Гасмонеї“. Жидівська

дружина, одна з найліпших у Польщі, легколажка собі нині, а деякі її гравці билися м'ячем як на тренінгу. Напад беззаставно атакував ворота „України“ і Барусевич мав чисту парю. Але-ж і кидався на м'яч, як кіт на миш, підскакував на метр угору і відбивав м'яч геть поза половину гри. Гасмонеї вміла по мистецтву допроваджувати м'яч до воріт, але там не вміла використати догінних пошій і значаю нерестріювали ворота. Знаювали також 8 парижників (проти 2 „України“). Але займали такі не пустили і два пеню стріли Файшер, тоєтого спартака Редлер, подібно як Терещенко до Гасмонеї. Крайні були лікарні ворота, стріли Шнайдером і Файшером з найближчої віддалі серед приворотної тагінні.

На загал „Україна“ града з великою посвятою. Кілька разів адобулася на гарні нападові акції, які одначе швидко ліквідувала знаменита оборона „Гасмонеї“. Найслабшим місцем „України“ була поміч, особливо м'яло сиснувся Бачинський, новий гравець. В залі дуже добрий був Грепак, який одначе своє пожертвування послужа за далеко й острою грою спричинив 2 займани. За те раз удалося йому відбити м'яча ногою з самих воріт. В напад, як усе вножівся гарною грою Мурський, якому хіба Терещенкий міг додержати інюку і темпа. Брак Лисака давав дуже відчувати. Нефортунний є помисл доштукувати дружину в останній момент новими і незграйними силами. Ажже є резервові дружини, що мають першорядних гравців, і мають перше право до заступництва. Ліпший є слабший гравець, але знайді дружини, ніж найсильніший нині. До помічі на центр годнає би найкраще, коли вже кочче брати чужого гравця, п. Косач з „Буйтура“.

Судая Бодек був дуже добрий і меткий. Багато війних копія, ним подиктованих, може й нудили публіку, але були колючі для вдержання чистоти гри, що стояла на досить високому рівні.

Дуже бажало би бачити не лише реальних змагання Гасмонеї на українській гри, але й стрічі з нинішніми чужими — не такими зрештою думками, як Гасмонея — дружинами.

Т. Ф.

Бібліографія.

нижні:

Василь Кучабський: **БОЛЬШЕВИЗМ І СУЧАСНЕ ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЗАХОДУ**. Національно-політичні замітки. Вид. Політична Бібліотека ч. 1. Львів, 1925, ст. 125.

Юлія Павличковський: **ПІД ПРАПОРОМ САМОПОМОЧІ**. Кілька програмних думок про устрій праці господарських установ, діяючих на селі і для села. Львів, 1925. Бібл. „Сільського Господаря“ ч. 43, ст. 47.

ЖУРНАЛИ:

ДУХОВНА БЕСІДА. Церковно-народний ілюстр. тижневик. Ч. 17-18. Зміст: 1) В. Павлович: Свето Холмичини — „Пречиста“. 2) Писня Холмичини Чудотворному образу Божої Матері. 3) Проф. І. Огієнко: Желешення українського народу. 4) В. З.-Н.: Адріян Кашенко. 5) З приповідок Солома. 6) В. Островський: „Світ Тихий“. 7) Євген. І. Горощко: Вірші. 8) Семен Любарський: Село Угруска. 9) Д. Антонович: Дмитро Бортинський. 10) Що пишуть. 11) Лопис. 12) Церковне життя. 13) Що діється на світі.

ВІРА І НАУКА, євангельський часопис, присвячений духовному, культурному і економічному життю українського народу. Станіслав, Р. І. Ч. 1. Зміст: Хто ми? — Подяка за життя. — Конечність освіти на церковного собору. — Провідна думка Христової Євангелії. — Що таке Біблія? — Студія Біблії. — Чи чесноти рї аглянда? — Сила волі. — Як застосовувати євангельським християнам до прав дотичних вісїсповідань в сучасній польській республіці? — Як утворювати євангельські церкви? — Заборона живої мови в церковній Богослужбові. — Українська справа перед 8-ма єванг. соборами. — Євангельський рух на українських землях. — Річні вісті. — Оголошення.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛІАТЕЛІСТ, місячник: Відець, червень, ч. 8. Зміст: М. Слобода: Яка користь з філіателі, чи і в який спосіб треба її поширювати? Е. Вировий: Лешо про долю марок Української Нар. Республіки. С. Sveizon: Elle pour Ukraine-Filiste. Sveizon — Markel. С. Шрауленко: Українські фінатистичні марки. Д-р І. Турія: Філіателі в Болгарії. Нові марки. З філіателістичних журналів. Члени українського Об'єднаного Т-ва.

ЖІНОЧА ДОЛЯ, щомісячний часопис для українського жіноцтва. Випад. і редакція Колегія. Коломия, вересень 1925, р. 1, ч. 1. 4-е ст. 12.

313, журнал сатири і гумору ч. 17, з 15. вересня 1925. Зміст: „Таргі Вскодне (вірш) — Галатюна Чіки, Вскодне Таргі“ — Світ вірш, „Правдива Історія з милом Мута“, „До Рамунти“ (за Марком Черемшановим), Нема то як наші промисловці — та Дрібні дотелі вірші. — Ілюстрації Іжак і Леде: „Клопоті з реформами Грабежого“. Чотири породи української жіночності і інші.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар „Українського Наддніпрянського Театру О. Миткевичі

Березань. Сала Сокола. 26. IX. „Піганка Аза“. 27. IX. „Маруся Богуславка“. 29. IX. „Пан Твардовський“. 30. IX. „Він“.

131 21-?

Український мішаний хор Д. Котки субота 26. IX. Золочів. неділя 27. IX. Золочів. понеділок 28. IX. Бродя. вівторок 29. IX. Бродя. 518 18-?

Концерти хору Котки у Львові відбудуться в дні 1, 2, 3 жовтня п. р. в салі Народного Дому (Рутівського 22). Бюлеті на львівські концерти продас Народна Товариства (Ринок 36). 518

В модію, дня 27 вересня 1925 в год. 10 перелю, відбудуться в салі т-ва „Зоря“ при вул. Вірменській 1. Загальні збори рух. т-ва і стоголі огляду „Лун“.

Ширші сходили члени Кружка УПТ. стонійської діяльності відбудуться 27 вересня (неділя) в 6. год. веч. в салі власної домівки при вул. Суміньського 21. В часі сходів історичний реферат. Прохастесь громадянську участь також інтелігенції даної діяльності. — Старшина Кружка УПТ. 525

Звичайні загальні збори товариства українських пражників у Львові відбудуться в неділю 11 жовтня 1925 в годіні 11, зглядно без огляду на компетент в год. 12 в полудні в салі „Товариства охорончі літєрі і опіки над молодістю“ вул. Бляхарська 11. І. поверх, з огляд на диванний порядком: 1) відчитання протоколу з попередніх загальних зборів, 2) звіт Головної ради, 3) звіт контрольної комісії, 4) вибір голови і головної ради товариства, 5) внески і інтерпретції членів. За Головну раду: Володимир Лециквич в. р. Д-р Олександр Надрада в. р.

Дрібні оголошення.

СУБСТИТУТ нотаріальний конукує посади. Зголошення до Адміністрації під „Субститут“. 454 3-3

ДО іспиту кваліфікаційного буде приготувати і повторити професор шкіль середніх. Відомість: Горьська, Йосафата 8, Львів. 482 3-3

УКІНЧЕНА семінаристка III. р. пошукує лекції на селі. Зголошення слати до Адміністрації. „Діло“ під Інструментка. 513 2-3

ПОМІЧНИК-буфетовель здібний інтелігентний, елегантний, тверезий з добрим рекомендаціями потрібний. Брунєш Піганайл. 521 1-2

КАШУБА Василь ур. 1898 року в Жовтисях пов. Жолква уважалою отримувати ур. для 11 п. м. військову книжку. 517 1-1

10 зол.

коштує чверть класової лотерії. Тигнення 1-ої класи вже 14. і 15. жовтня. Год. виграна 400.000. Кількадесят виграних великих і 32.500 менш. виграних.

Цілий тисок | Половина | Четверть
40 зол. | 20 зол. | 10 зол.

Зі зглядом на зближаючийся термін тигнення просимо співітати з задоволенням. Пляни гри і поточні чеки даром. Дім Баниковий ШЦ і Хаст, Львів пл. Марії-ска 7.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Лев Нацнер

ордирує в недугах зубів і устної ями вул. Лебонія 33, телеф. 17-45. Лічення лямпою Солжикс. Спеціальність: золоті містки без коронок, без явного золота. Усталювання хітаючих зубів. 2-2

ВСІ БАЖАЮТЬ МАТИ

тишак український ілюстрований церковно-народний календар на 1926 рік

„ДОБРИЙ СІЯЧ“.

бо „Добрий Сіач“ є найдешевший, гарно виданий календар в двокошторній складній, з багатьма рисунками, це є одиниць український календар, спеціально присвячений Волині, Полісся і Холмичині. Календар „Добрий Сіач“ складений по старому сталю, в ньому є багато цікавого і корисного матеріалу до читання: статті про стан церкви, про українську мову в Службі Божій, про культуру на Волині в старі часи, про монастирі, а також оновлення, вірші, поради по сільському господарству, устату за законами ріжні цікші і необхідні відомості, жарти, оголошення і т. д.

ЦІНА КАЛЕНДАРЯ ВСЬОГО 1 ЗОЛОТИЙ.

Ждайте в усіх книгарнях, замовляйте у Ваших Пан-отців, виписуйте з Синадального Складу (Варшава, Зигмунтовська 13). — Спішіть замовити, бо календар „Добрий Сіач“ уне розсилається. — Книгарня, Пан-Отці, Присилати Кооперативна зиска. 522

Д-р Тит Е. Бурачинський

бувший довголітній асистент хірургічної клініки проф. д-ра Ридігера у Львові, бувший примар хірургічного відділу Загальн. шпиталю у Чернівцях ординув в хірургічних хоробах і недугах горля, носа і уха при кид. Саніт. ч. 28. II. пов. від 11-12 перел полудня і 495 від 3-6 пополудни. 2-5

Подяка.

Складаємо ширі подяку всім, що в нашій безмежній горі по страті незабудої, Найдорожчої Дружини зглядно Матері, Зинюві в Голіватих Давровичевій не пошадили нам своєї помічі, свій відради потіхи та уділю своїм злетичам сумний обряд похоронів. — Юстин Даврович муж. Роман і Ірена діти. 519

Загальні Збори

КРУЖКА У.П.Т. в ЧОРТКОВІ

відбудуться дня 8. жовтня в год. 12. в полудні у власному домі при вул. Шейдінській ч. 155 зі спільночим дієним порядком.

- 1) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
- 2) Звіт уступаючого Виділу.
- 3) Справоздання Контрольної Комісії.
- 4) Удільне абсолютної уступаючому Виділу і вибір нової Сташини.
- 5) Вибір делегатів на Загальні Збори У. П. Т. у Львові.
- 6) Внески і запіти. 520

Футра м'ягескі футра жіночі

поручає магазин і робітня Футер Олександра Врубля Львів. вул. Галицька 20, I. пов. 276 10-30

РОК ЗАБ. 1890

Пам'ятайте, що добрі дешеві Музичні Інструменти можна набути тільки у фаховій і спеціалістській складі

МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ — грамюфонів і всіляких приладів **АДОЛЬФА БОДЕНШТАЙНА** у Львові, вул. Лебонія 37 (біля міського театру). Зазначую, що від 35 літ веду тільки музичні інструменти, що дає достаточну поруку фахової і сумлінної обслуги.

МЕХАНІЧНА ТКАЛЬНЯ

„ЛЕОПОЛЬ“

С-ня з обм. поручкою

Львів, Замарстинівська 29

виробляє: шияні полотна, коноплі, рутки, обрус, шийні і т. п., також міне за сиріші льняні і коноплі — Кутусмо також лєк, коноплі і хлоца та платико найвищої ціни. — Прийшло агєнтів за високу прокатю. — При більшій кількості сирішля, самі опачують кошта нерезову 481 б залізненою або поштою. 1-5

ЦІЛА ДРУКАРНЯ

до продані

у Львові в центрум міста дотепер в руху. Відомість у п. Н. Прайса Пасаж Феллері ч. 4. між 5-7 вечер. 526 1-2

Ширіть наш часопис!